ECLI:LV:AT:2025:0411.SKA056725.4.L

Nr. 670003625, SKA-567/2025

Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2025.gada 11.aprīlī

[1] Senātā saņemta pieteicēja /Persona A/ blakus sūdzība par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2025.gada 25.marta lēmumu, ar kuru atteikts pieņemt pieteikumu.

Tiesnesis secināja, ka lēmums par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu ir kriminālprocesuāls lēmums. Prasījumi, kuru pamatā ir iebildumi pret šādu iestādes lēmumu vai ar to saistīto rīcību kriminālprocesa ietvaros, neattiecas uz valsts pārvaldes jomu un nav izskatāmi administratīvā procesa kārtībā. Arī prasījums par atlīdzinājumu, kas nav saistīts ar iestādes administratīvo aktu, faktisko rīcību vai ar kādu no Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likumā (turpmāk – Kaitējuma atlīdzināšanas likums) norādītajiem atlīdzinājuma pamatiem, nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā.

[2] Pieteicējs blakus sūdzībā norāda, ka tiesnesis ir ignorējis pieteikuma patieso mērķi – izvērtēt valsts iestāžu prettiesisko rīcību vai bezdarbību un konstatēt arī pieteicējam radīto nemantisko kaitējumu. Tiesneša pienākums ir interpretēt un piemērot tiesību normas tā, lai aizsargātu personas pamattiesības, nevis liegtu pieeju tiesai, pamatojoties uz tiešas regulējošās normas trūkumu. Tiesneša lēmums izslēdz valsts atbildību par iestāžu rīcību un iespēju saņemt atlīdzinājumu. Tiesnesis nav pieņēmis iesniegtos pierādījumus.

[3] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 320.^{1}pantu senatoru kolēģija var pieņemt vienbalsīgu lēmumu par atteikšanos izskatīt blakus sūdzību, ja tā ir acīmredzami nepamatota.

[4] Izvērtējusi rajona tiesas tiesneša lēmumu kopsakarā ar blakus sūdzības argumentiem, senatoru kolēģija atzīst, ka blakus sūdzība ir acīmredzami nepamatota un tāpēc tās izskatīšana ir atsakāma.

Tiesnesis, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas 5.punktu un 89.pantu, pareizi secinājis, ka kriminālprocesā veiktās darbības un pieņemtie lēmumi nav administratīvais akts vai faktiskā rīcība Administratīvā procesa likuma izpratnē. Tāpēc to tiesiskums nav pārbaudāms tiesā administratīvā procesa kārtībā.

Pieteicējs kļūdaini uzskata, ka konkrētajā gadījumā ir konstatējams tiešas regulējošās normas trūkums, kas ļautu administratīvā procesa kārtībā pārbaudīt valsts pārvaldes iestāžu rīcību kriminālprocesa ietvaros.

Senatoru kolēģija norāda, ka tiesības uz taisnīgu tiesu, kas ietver arī tiesības uz pieeju tiesai, ir izmantojamas likumā paredzētajā kārtībā, un, kā pareizi norādīts tiesneša lēmumā, Administratīvā procesa likums neparedz administratīvās tiesas kompetenci pārbaudīt kriminālprocesuālus lēmumus un kriminālprocesā veiktās darbības. Tas, ka administratīvā tiesa neizskata pieteikumu, kurā ietverto prasījumu izskatīšana neietilpst tās kompetencē, pretēji pieteicēja viedoklim nav tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpums. Pieteicējs savas tiesības un tiesiskās intereses saistībā ar kriminālprocesu var aizstāvēt Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

[5] Pieteicējs uzsver, ka atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 92.pantam viņam ir tiesības saņemt atbilstīgu atlīdzinājumu par viņam nodarīto nemantisko kaitējumu.

Senatoru kolēģija norāda, ka vispārīgi administratīvā procesa kārtībā ir izskatāms prasījums par zaudējumu un kaitējuma atlīdzinājumu, kas nodarīts kriminālprocesā. Tomēr konkrētajā gadījumā nav pamata atlīdzināšanas prasījuma izlemšanai, jo no lietas materiāliem neizriet, ka attiecībā uz pieteicēju būtu pieņemts lēmums, ar kuru iestādes vai amatpersonas kriminālprocesā veiktā darbība būtu atzīta par prettiesisku, un ka pieteicējs būtu vērsies lēmējiestādē ar atlīdzināšanas prasījumu, kā to paredz Kaitējuma atlīdzināšanas likums. Pretējais nav norādīts arī blakus sūdzībā. No blakus sūdzības nepārprotami izriet, ka pieteicējs iebilst kriminālprocesā pieņemtajiem lēmumiem un veiktajām darbībām, nevis lēmumam, ar kuru izskatīts prasījums par kriminālprocesā nodarīto zaudējumu un kaitējuma atlīdzināšanu.

[6] Attiecībā uz argumentu par tiesneša pieļautu procesuālo tiesību normu pārkāpumu, nepievienojot lietas materiāliem pieteicēja iesniegtos video failus, senatoru kolēģija norāda, ka pierādījumu pietiekamības jautājums primāri ir tās tiesas (tiesneša) kompetencē, kas izskata konkrēto lietu vai procesuālo jautājumu. Rajona tiesas tiesnesis ir norādījis, ka pieteicēja iesniegtie video faili netika pievienoti lietas materiāliem, jo šāda veida pierādījumiem nav ietekmes uz pieteikuma virzības izlemšanu. Pieteicējs nav pamatojis, kā iesniegtie pierādījumi varēja mainīt tiesneša secinājumu par pieteikuma pakļautību administratīvajai tiesai. Līdz ar to arguments par tiesneša pieļautu procesuālo tiesību normu pārkāpumu noraidāms kā nepamatots.

Attiecībā uz iebildumu par tiesneša pieļautu procesuālu pārkāpumu, pieteikuma pieļaujamības stadijā secinot, ka nav pamata pieteicēja lūgtā blakus lēmuma pieņemšanai, senatoru kolēģija norāda, ka blakus lēmuma pieņemšana atbilstoši Administratīvā procesa likuma 288.panta regulējumam ir tiesas, kas izskata lietu, kompetencē. Augstākas instances tiesai nav pamata pārbaudīt, vai šāds lēmums tiesai bija jāpieņem. Turklāt tiesneša atteikums pieņemt blakus lēmumu nekādā veidā nevar ietekmēt to, ka pieteicēja pieteikums nav pakļauts administratīvās tiesas kontrolei. Tātad minētie pieteicēja argumenti neattiecas uz pārsūdzētā lēmuma pamatojumu un nevar būt pārbaudes priekšmets blakus sūdzības kārtībā.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 320.^{1}pantu un 338.panta astoto daļu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt izskatīt /Persona A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2025.gada 25.marta lēmumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore L. Konošonoka Senatore A. Kovaļevska Senatore D. Makarova